

BOERENLANDVOGELS Cijfers pakken slecht uit voor grutto, scholekster en kievit

Aantal weidevogels blijft dalen in Noord-Holland

Graspieper, slobbeend en gele kwikstaart doen het in de provincie steeds beter en gaan in aantallen vooruit. „Na een periode van achteruitgang sinds 2006 is dat goed nieuws”, stelt Landschap Noord-Holland in het Jaarboek Boerenlandvogels 2024. Maar de grutto, kievit en scholekster hollen nog steeds achteruit, ook in de Eilandspolder.

Koos Reitsma
k.reitsma@mediahuis.nl

De Rijk ■ Voor de weidevogels, met name grutto, scholekster en kievit, pakken de cijfers net als ieder jaar weer slecht uit. Wat dat betreft is de keuze van Landschap Noord-Holland (LNH) voor een bredere doelgroep - 'de boerenlandvogels' - begrijpelijk, omdat daar ook andere soorten als de graspieper, de slobbeend en de gele kwikstaart onder vallen. Zo valt er een keer iets positiefs te melden.

Voor het behoud van weidevogels, en met name de grutto, blijft van belang te kijken of verbetering mogelijk is. Verontrustend is dat zelfs op plekken waar het nog lang vrij goed ging, zoals in de Eilandspolder, de daling inmiddels ook is ingezet.

Landschap Noord-Holland keek in dat Natura 2000-gebied nog eens naar de periode tussen 1991 en 2021. De grutto had er in 2021 in totaal 85 territoria, een paar jaar daarvoor meer dan honderd en in 1991 zelfs nog 251 territoria. De kievit blijft in de meeste jaren ruim boven de honderd territoria, maar dertig jaar geleden waren het er 354. Voor de scholekster geldt hetzelfde, die zit nu ook even boven de honderd, terwijl in 1994 nog sprake was van 360 territoria.

De kans dat gruttokuikens volwassen worden, neemt ieder jaar verder af.

ARCHIEFFOTO RENE KOSTER

Rietzanger, rietgors en blauwborst broeden ook in de Eilandspolder. De blauwborst, die daar in 1994 voor het eerst is gezien, had in 2021 twintig territoria. Deze soort is op veel plekken sterk vooruitgegaan. De roerdomp is met twaalf paar stabiel en de bruine kiekendief, een karakteristieke broedvogel van moerasgebieden, komt er ook al langdurig met meerdere paren voor.

Raadsel

De zwarte stern was tot 1991 met tussen tien en twintig paar aanwezig, maar is daarna verdwenen. Het is voor de boerenlandvogelexperts van

Landschap Noord-Holland zelf ook een raadsel waarom de zwarte stern volledig uit veel veengebieden in de provincie is verdwenen. De visdief broedt vrijwel elk jaar nog in de Eilandspolder, in 2021 telden de vrijwilligers 36 territoria. De zomertaling is meestal met twaalf aanwezig en de kluut, die pas vanaf 2009 in het gebied broedt, met elf territoria.

De Eilandspolder blijft een belangrijk gebied voor weidevogels, vooral in het centrale en het noordelijke deel. Staatsbosbeheer werkt hard aan het behoud van de populaties, maar dat valt niet mee. Vooral door de oude pachtcontracten, die

voor de weidevogels ongunstige maatregelen, zoals vroeg maaien en een lage waterstand, toestaan. Het omzetten naar andere pachtcontracten met regels die gunstiger zijn, zou wat verbetering kunnen brengen, aldus LNH.

'Het eerste ei'

Opvallend is verder dat 'het eerste ei' van meerdere weidevogels steeds eerder wordt gezien. In Friesland wordt de vondst van het eerste kievitse ei al langer bijgehouden. Waar de melding van het eerste ei tot 1950 rond 20 maart lag, is dat sinds 2000 eerder rond 10 maart. „In Noord-Holland zien we sinds 2008 een verschuiving”, aldus LNH. „Vanaf dat jaar houden we de eerste eieren bij in de Boerenlandvogelmonitor. Analyse van die gegevens laat zien dat we in de periode 2008-2024 vooral een vervroeging van de vinddatum bij de scholekster en de tureluur zien.”

Afgelopen jaar trof Michel Mannes op 6 maart nabij Heiloo het eerste kievitse ei van Noord-Holland. Iets later dan het eerste van Nederland, dat op 2 maart in Gelderland werd gevonden. Op 16 maart vond Willem Overweg een scholekster-nest met drie eieren in Polder Oterleek, waar de scholeksters doorgaans vroeg zijn. Arian Benjamin zag het eerste grutto-ei van de provincie in de Polder Westzaan, op 20 maart. En op de laatste dag van maart pas vond Gosse Douna vlakbij Middelle de eerste tureluureieren.

Kievitsnest op een nat perceel in Waterland.

ARCHIEFFOTO MEDIAHUIS

”
In de periode 2008-2024 zien we vooral een vervroeging van de vinddatum bij de scholekster en de tureluur

Landschap Noord-Holland

Grutto's

De grutto wordt als nationale weidevogel nauwlettend gevolgd door de vogeltellers. „Samenvattend laat het broedsucces van de grutto voor 2024 zien dat het met veel nattigheid en een hoge predatiedruk een moeizaam jaar was”, meldt het jaarverslag. Texel is geen ideaal gebied voor deze soort. Van de 147 broedparen op het eiland kwam minder dan de helft van de nesten uit. In Wieringen werden 68 broedparen geteld, en daarvan waren er 37 succesvol. De Kaagpolder Zuid en de Keinsmerwiel bij Schagen is succesvoller, met een klein aantal van 21 broedparen maar wel in 20 gevallen eieren die uitkwamen. In West-Friesland kwam bij in totaal 385 nesten 66 procent van de eieren uit. In Noord-Holland Midden was dat een procentje minder, maar dat betekende nog altijd 265 succesvolle broedparen op een totaal van 408 paartjes die een poging waagden.